

La valentia de les sardines

Llegíem, la setmana passada, una encertada carta d'opinió del grup de teatre local «Corriola» que, ara sense fer gens de «comedi», feia una clara proclama de rebuig a qualsevol mena de retrocés o regressió en matèria de drets socials, llibertats i valors, i una denúncia de censures que ja s'han deixat veure a part o banda. Les seves paraules eren diàfanes: «volem aixecar la veu —una veu forta, ferma i decidida— a favor del valor de la llibertat i el respecte vers la diferència». Alta i clara, se'n diu valentia.

L'esmentat escrit recollia també la idea de «la lluita en favor de les llengües minoritàries de l'Estat». Aquesta asseveració ve a rotlo en un cert sentit, per què, d'entre els molts i greus problemes comuns que tenen les societats de les Illes Balears, a la dreta ultra se li ha acudit aquest darrers anys que «la llengua» (una en concret...) ocupava un paper... diguem-ne interessant, si més no, per al seu discurs.

Així, ara ha entrat en voga el concepte de «llibertat lingüística», un sintagma que la veritat és que sonaria bé si la idea que es propugna fos una tria de llengua en igualtat de condicions (sobretot davant els poders públics i davant qualsevol dels seus representants o servidors, volem dir). Passa, però que si dues persones per raó de la llengua que volen emprar no poden triar d'igual manera, la llibertat d'una i de l'altra serà diferent, i la condició de llibertat de l'una serà inferior a la de l'altra. Però clar, aquestes són coses que no es diuen quan s'emascara el supremacisme lingüístic amb belles paraules.

És a les Balears que es parla el català insular de les Balears (amb tots els seus accents), no a Austràlia, Noruega, la Manxa o Papua-Nova Guinea. És aquí. I són les institucions de les Balears, no les de Noruega, la Manxa o Papua-Nova Guinea, les que han de protegir i fomentar la llengua pròpia de les Balears. Si aquestes institucions «pastelegen» amb criteris poc científics o amb acords basats en visions parcials, discutibles i de fort disens, és bastant previsible que el resultat siguin polítiques públiques errònies, crispadores i que provoquin l'ocultació de la llengua de les Balears en molts d'àmbits i llocs i per part de moltes persones.

I és que les llengües, a banda de ser vehicle de creacions culturals i un rellevant element d'identificació personal i de grup, són, en la quotidianitat, instruments de comunicació (parlam, lògicament, per entendre'ns...). Ara bé, si una llengua minoritzada com la nostra no és objecte de clares mesures de foment i protecció des dels estaments públics, la realitat és que de cada vegada esdevindrà «menys» instrument de comunicació (menys útil per entendre'ns, justament...!), el seu valor social decaurà i experimentarà un retrocés general en els seus usos.

Aquest sembla ser, per desgràcia, el bessó de l'agenda oculta (o no tan oculta) del pacte PP-Vox a les institucions en matèria de llengua. I és que resulta que tenim unes institucions autonòmiques condicionades per pactes amb una força

que aboliria les institucions autonòmiques (però que, alhora, no té manies ni veu incoherent entrar-hi per tocar poder).

Certament, quan sentim algunes declaracions de noves figures de la nostra autonomia, quan sentim tant d'argument basat en el concepte de «llibertat» des del punt de vista de la semàntica pròpia de les forces de dretes, no deixa de venir-nos al cap Rosa Luxemburg: «La *llibertat* dels taurons és la mort de les sardines».

I és que diríem que la llibertat, les llibertats, no han de vendre's enganyosament en els debats públics per fer-nos desiguals o per mantenir-nos en desigualtat en el dia a dia, sinó més aviat per al contrari.

Gabriel Suau Otero

Més per Sóller